

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Františkanska ulica 6/7. Okopisi se ne vračajo. Refrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Františkanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojence

L. A.:

Še o novih dokladah upokojencev

V zadnjih treh številkah smo že prav podrobno podali vsebino uredbe od 6. marca 1940., M. s. št. 319, ki je spremenila in spopolnila prejšnjo uredbo o dokladah drž. upokojencev tako, da je na podlagi teh sprememb in dopolnitve finančno ministrstvo izdalo novo uredbo, ki je staro nadomestila. Nova uredba od 15. marca 1940., št. 7550/I, je bila že objavljena v beograjskih »Službenih novinah« dne 21. marca, ljubljanski »Službeni list« jo je pa objavil dne 29. marca.

Iz pregledov o posameznih določbah uvodoma navedene uredbe, zlasti iz razpredelnice poviškov, ki smo jo objavili zadnjič, je videti, za koliko so se upokojencem zvišale doklade in katerim skupinam so se zvišale. Pri tem smo že poudarili, da zvišanja niso bili deležni vsi upokojenci, temveč, da jih je veliko število, ki so jim ostale nezvišane osebne doklade. Zlasti med staroupokojenci, ki so pomoči najbolj potrebni, jih je le razmeroma malo, ki bodo prejeli višje doklade. Očitno je namreč, da je uredbodajalec vodilo načelo, da se priznaj povišek samo tistim upokojencem, ki imajo višje osnovne pokojnine, to pa ali zato, ker so bili upokojeni z višjim številom službenih let, ali pa zato, ker so imeli višjo šolsko izobrazbo. Tako se je zgodilo, da so velike množice najrevnejših staroupokojencev ostale brez poviška in brez pomoči. Zmagal je torej svetopisemski izrek, da se bo dalo tistim, ki imajo.

Med staroupokojenci brez popolne fakultetske izobrazbe (to so n. pr. vsi prometni železniški in poštni uradniki, dalje davčni uradniki, učitelji in razni drugi strokovni uradniki) jih je le malo, ki imajo več kot 7000 din letne pokojnine. Pri nižjih pokojninah jim pa povišek ne pripada. Zlasti pa je opaziti, da je pri nepopolnih pokojninah, ki jih prejema staroupokojenci, le malo primerov, da bi pokojnina dosegla 5000 din, kar je pogoj za zvišanje. — Še manj razumljivo pa je dejstvo, da niso bile zvišane pokojnine staroupokojenim služiteljem z nepopolno pokojnino in družinam staroupokojenih služiteljev, zvančnikom pa le za neznatne zneske. Da bi prav ti dve kategoriji najnujnejše potrebovali višje prejemke, o tem gotovo ni dvoma.

Kakor smo že iz tega kratkega pregleda videli, z novo ureditvijo niso bile doklade zvišane: 1. vsem, pa tudi ne 2. vsem enako, temveč so se le deloma zvišale, in to samo nekaterim. Gotovo pa je, da so zlasti prejemki staroupokojencev, takó pokojnine kakor tudi doklade, prenizki in da bi jih bilo treba na vsak način zvišati. Ti zahtevi, da se staroupokojenci tudi glede pokojnin samih izenačijo z novjšimi upokojenci, to pot ni bilo ugodeno. Tako bodo torej tudi še za naprej tri vrste upokojencev, vsaj kar se civilnih upokojencev tiče. Uredba je namreč določila za upokojene častnike in njihove družine, da se vse te osebne in rodbinske pokojnine, kolikor so bile odmerjene pred uveljavitvijo sedanjega zakona o ustroju vojske, prevedejo na zdaj veljavni zakon, to se pravi: znatno zvišajo. Logično bi bilo — in seveda tudi pravično —, da bi se prav tako obenem izenačile tudi pokojnine vsem civilnim upokojencem brez izjeme, in sicer predvsem staroupokojencem, ki naj bi se najprej prevedli na uradniški zakon iz leta 1923., nato pa vsi po tem zakonu upokojeni na prejemke po sedanjem uradniškem zakonu. Naloga upokojeniških društev bo, da nadaljujejo s svojim delom v ti smeri. Izenačenje vseh pokojnin je ideal, za katerega se morajo boriti vsi

upokojenci in njihova društva do končne zmage.

Kakor nismo aktivni uslužbenci dobili z novo proračunsko dobo tako težko pričakovanega povišanja prejemkov, tudi nova ureditev doklad upokojencev ni upoštevala izredno naglo naraščajoče draginje. Tudi upokojeni tovariši so zaman pričakovali splošnega, izdatnega izboljšanja svojega gmotnega stanja in prepotrebne povprečnega zvišanja skupnih pokojninskih prejemkov vsaj za 25 do 30 %. Če bo draginja še nadalje rasla v dosednji meri, bo nujno potrebno, da se nemudoma najdejo sredstva za korenito izboljšanje položaja drž. upokojencev, enako kot aktivnih uslužbencev.

Razen predpisov o zvišanju osebnih doklad, je pa nova uredba prinesla tudi več določil splošne narave, s katerimi so se — deloma tudi v prid upokojencem — dokončno rešila nekatera vprašanja, ki so že zdavnaj zahtevala pravično ureditev. Tako je bilo sprejeto z novimi določili načelo, da ne sme noben upokojenec prejemati manj pokojninskih prejemkov, kakor jih določa poseben minimum. Ta je odmerjen za uradnike s 700, 600 oziroma 550 dinarji, za zvančnike in služitelje pa s 600, 500 oziroma 450 din na mesec. Pri tem se pa rodbinske doklade ne vštejejo. Tudi za rodbinske upokojence s pokojninami po zakonih iz 1. septembra 1923., je določen minimum skupnih prejemkov, in sicer za družine uradnikov s 650, 550 oziroma 500 din, za družine zvančnikov in služiteljev pa s 550, 450 oziroma 400 din na mesec — brez vračunavanja rodbinskih doklad za otroke. Seveda je zlasti ob sedanjih draginjah ta minimum znatno prenizek.

Prav tako važno in socialno upravičeno je določilo, da se osebam, ki prejema milostne oskrbnine oz. miloščine po vladarjevem odloku ter stalne mesečne ali letne podpore s pravico do doklad, odmerijo doklade v višini 500, 450 oziroma 350 din na mesec. — Iz socialnega stališča je tudi vredna pohvala določba, da rodbinski staroupokojenci ne smejo prejemati na mesec nad 3000 din rodbinske in osebne doklade skupaj. — Zvišana je tudi meja dopuščenih postranskih dohodkov, ob katerih se upokojencu osebna doklada ne zniža. Ta meja je pomaknjena zdaj na 3000, 2500 oziroma 1500 din na mesec — po draginjskih razredih.

Na novo je urejeno vprašanje zastaranja, in sicer tako, da vse terjatve po ti uredbi zastarajo v enem letu, računši od dne otvoritve tistega računskega leta, v katerem bi se bile morale izplačati. Prej je bil določen dosti krajši rok, namreč 90 dni, za izgubo pravice do doklade, če ni bila v tem roku vložena prijava, oziroma zahteva po dokladi. V nekaterih primerih je sicer lahko novi rok zastaranja za upokojenca neugodnejši, po večini pa pomeni ta sprememba izboljšanje. Ugodno je tudi novo določilo, da zastara pravica državne uprave za izterjanje nepravilno izplačanih doklad v desetih letih.

Docela na poseben način je urejeno vprašanje pokojnin častnikov in njihovih družin, ki se vse prevedejo na prejemke po zdaj veljavnem zakonu o ustroju vojske. Čeprav v uredbi sami ni govora o pokojninah vojaških uradnikov, temveč samo o častnikih in njihovih družinah, skoro ni mogoče misliti, da bi bil uredbodajalec vojaške uradnike namenoma izvzel od zvišanja. O prevedbi sami pa pišemo na drugem kraju.

Nova in prav umestna je omejitev, da polnoletnim hčeram-sirotam,

ki prejema rodbinsko pokojnino po starših, ne gre več kot 2000 din skupnih pokojninskih prejemkov na mesec, če je dotična hči edina užitalka pokojnine. Za dve polnoletni hčeri je kot maksimum prejemkov določen znesek 2500 din, za tri ali več pa 3000 din. Ta določba pa velja samo za hčere uslužbencev ali uslužbenk, umrlih po 1. aprilu 1940.

Izredno važno je tudi docela novo določilo, da je mogoče tudi hčeram tistih državnih uslužbencev, ki so umrli pred uveljavitvijo sedanjega uradniškega zakona (t. j. pred 1. apr. 1931.), priznati posebno podporo namesto pokojnine. To velja za neomožene hčere takih uslužbencev, ki so ali bi sicer izgubile pravice do rodbinske pokojnine po starših s polnoletnostjo ali celo prej, in ni prav nobene zakonske možnosti, da bi se jim rodbinska pokojnina, renta, milostna oskrbnina ali podpora še naprej izplačevala. Tako podporo more (t. j. ni primoran) priznati pristojni minister v soglasju s finančnim ministrom. Podpora znaša od 250 do 500 din na mesec, brez pravice do doklade, to pa le, če take hčere-sirote nimajo nobenih drugih dohod-

kov. Izgube pravice do te podpore, če si pridobijo dohodek od premoženja ali osebnega dela, ki znaša dvakrat toliko, kakor priznana podpora, sicer pa z omožitvijo, z izgubo državljanstva, s kazensko obsodbo in vstopom v javno službo. S tem predpisom se bo v pre mnogih primerih polnoletnim sirotam drž. uslužbencev, ki doslej niso imele pravice do rodbinske pokojnine po dosegi določene starosti izboljšal njihov položaj, ker bodo dobile vsaj nekaj sredstev za preživljanje. Želeti bi bilo le, da naša običajno tako zelo ozkosrčna praksa te socialno nadvse hvalevredne določbe ne bi okrnila in onemogočila njenega pravičnega izvajanja.

Kakor je iz prednjega posneti, se je drž. upokojencem z novo uredbo gmotni položaj v celoti sicer nekoliko izboljšal, čeprav ne vsem in tudi ne vsem enako. Resnično izdatnega in sedanjim razmeram ustreznega zvišanja prejemkov jim pa ta nova ureditev ni prinesla, predvsem pa ne tolikanj pričakovanega in zaželenega popolnega izenačenja pokojnin, ki mora ostati poglobljena zahteva nas vseh, tudi aktivnih, ki se moramo bati, da bodo tudi sami še nekoč — staroupokojenci.

Upokojitev po t. 16. § 104. v zvezi s § 110. uradniškega zakona

Važna odločba splošne seje državnega sveta. V primeru št. 14.464/36.

V petnajstih točkah § 104. u. z. so določeni primeri prenehanja službe drž. uslužbenca, na koncu je pa v 16. točki rečeno, da uslužbencu služba preneha tudi tedaj, če »pristojno oblastvo odloči, da mu služba preneha«. Potem je v § 110. predpisano, da se odločba o prenehanju službe (t. 16., § 104.) sme izdati v primeru, če pristojno oblastvo »smatra, da je uslužbenec nesposoben ali neprimeren za službo, ali če to sicer zahtevajo službeni interesi«. Razlagaje te predpise je državni svet na splošni seji v dneh 27. in 28. aprila 1932. izdal odločbo št. 13.930/32., po kateri je oblastvo pri izdajanju odločbe o prenehanju službe po t. 16., § 104. u. z. dolžan predhodno preiskati in ugotoviti okolnosti, iz katerih si je moglo pridobiti prepričanje o nesposobnosti ali neprimernosti dotičnega uslužbenca, ali da njegovo odstranitev zahteva službeni interes. Toda po ti odločbi je bil izdan zakon od 27. XII. 1932. o avtentičnem tolmačenju § 110. u. z., po katerem se ta predpis »mora razumeti tako, da je že samo s tem, ker se odločba o prenehanju službe sklicuje na ta paragraf, ugotovljeno, da je pri uslužbencu nastopil kateri izmed primerov iz tega zakonskega predpisa, ki povzroči prenehanje službe, in da je taka odločba izdana v smislu zakona«.

Ozira se na to zakonodajalsko razlago oblastvo ni več dolžno preiskovati okolnosti, ki bi potrdile, da obstoje razlogi, predvideni v §-u 110. za prenehanje službe, kakor je bilo rečeno v navedeni odločbi splošne seje državnega sveta, temveč se smatra za zadostno, da se oblastvo v odločbi o prenehanju službe po t. 16., § 104. samó sklicuje na § 110. Toda v praksi državnega sveta so bili primeri, kjer se oblastvo v odločbi o prenehanju službe ni sklicevalo na § 110. u. z., temveč je odločbo izdalo samo s sklicevanjem na t. 16., § 104. Na tožbe posameznikov je državni svet redoma razveljavil take odločbe zaradi te pomanjkljivosti. Toda pri izdajanju novih odločb kot posledica takih razsodbi državnega sveta, se je ob novih sporih pokazalo vprašanje, ali te nove odločbe morejo imeti pravni učinek šele od dne izdaja ali pa od dne že prej razveljavljene odločbe, ki je bila izme-

je državni svet zastopal stališče, da nova odločba ne more imeti vzvratnega učinka, temveč da velja v takem primeru prenehanje službe samo od dne izdaja nove odločbe. Temu nasprotno se je pa v primeru št. 112/38. ugotovilo, da nova odločba v vsem, tudi glede pričetka veljavnosti, stopa na mesto prejšnje odločbe, torej da more imeti vzvratni učinek.

Zaradi teh nasprotij je bilo vprašanje predloženo splošni seji državnega sveta, ki ga je preučila in spoznala:

Po § 107. zakona o splošnem upravnem postopku mora odločba vsebovati navedbo strank, razložiti predmet postopka, imeti odločitev in utemeljitev. Razložitev predmeta postopanja in utemeljitev tvorijo posebno celoto glede na odločitev. Pri ukrepu o prenehanju službe pod t. 16., § 104. u. z. je, oziraje se na določbo § 110., v zvezi s prejšnjo odločbo splošne seje državnega sveta št. 13.930/32. oblastvo, ki izda tak ukrep, dolžno predhodno preiskati in ugotoviti dejstva, iz katerih si je moglo pridobiti prepričanje o nesposobnosti in neprimernosti uslužbenca ali o interesu službe za odstranitev istega. Ta ugotovitev in preiskava dejstev, nato pa ocenitev nesposobnosti, neprimernosti ali službenega interesa, pomeni v bistvu tisto, kar določa § 108. kot razlaganje predmeta postopka in utemeljitev. Toda v navedenem zakonodajalskem tolmačenju od 27. XII. 1932. je predpisano, da že samo sklicevanje odločbe na § 110. u. z. pomeni ugotovitev, da je pri uslužbencu nastopil eden izmed primerov tega predpisa. To torej pomeni, da sklicevanje na § 110. po zakonu nadomešča razlaganje predmeta postopka in utemeljitev, ki zaradi tega postaneta nepotrebni. Zato, če se odločba o prenehanju službe, ki je bila izdana po točki 16., §-a 104., ne sklicuje na § 110., je to isto, kakor da ne vsebuje razlaganja predmeta postopka in utemeljitve. Ta nedostatek pa povzroči, da je odločba nepopolna, oziraje se na § 107. zakona o upravnem postopku, kar predstavlja razlog za razveljavljanje odločbe. Takšna odločba se torej po navedenem razveljavi samo zaradi opisanega nedostotka, ne pa v celoti, oziroma se ne razveljavi zato, ker sploh ne bi bila mogla biti izdana, tem-

več samo zato, ker je ni bilo mogoče izdati brez sklicevanja na § 110. u. z.

V nasledku upravnosodne razsodbe, s katero se taka odločba razveljavi, more oblastvo ugotoviti, da v konkretnem primeru zares ni nobenega izmed primerov iz § 110. u. z., tako da ta predpis ravno zaradi tega ni bil naveden v odločbi. V takem primeru manjka ena, v materialnem pogledu bistvenih prvin za prenehanje službe po točki 16., § 104., a ker je pa odločba sicer razveljavljena, se odpuščeni uslužbenec vrača v tisto stanje, v katerem je bil pred odločbo. Če pa oblastvo v nasledku razsodbe spozna, da so obstojali razlogi iz § 110., na katerega se odločba sama ni sklicevala, pomeni to, da je ta bistvena materialna prvina za prenehanje službe obstojala, toda da je odločba vsebovala v tem pogledu nedostatek, ki se pokaže, da je formalnega značaja. Nedostatek takšnega značaja odločbe ne dela nezakonite glede enega bistvenih njenih elementov, ki so po tem in navzlic upravnosodske razsodbe ostali nedotaknjeni. Te bistvene prvine pa, ki so ostale, povzročijo da veljavnost odločbe ni prenehala, temveč da se odločba mora samo spopolniti glede nedostatkov, ugotovljenih s upravnosodno razsodbo. Po tem je ukrep v navedenem smislu nov samo po obliki, glede bistvenih elementov je pa dejansko isti prejšnji ukrep, vsled česar ima tudi pravni učinek od dne veljavnosti prejšnjega ukrepa.

V ostalem je taka rešitev popolnoma v skladu z načelom, da ukrep upravnega oblastva, ki je bil izdan v izvršitvi pravnomočne upravnosodne

razsodbe, v vsem, pa tudi glede pričetka pravnega učinka stopa na mesto ukrepa, ki je bil z razsodbo razveljavljen. Toda tu gre za ukrep, s katerim se izreka prenehanje službe državnega uslužbenca, in se je trdilo, da z razveljavitvijo takega ukrepa skladno s členom 42. zak. o drž. svetu in upravnih sodiščih, ta ukrep preneha pravno obstojati, kar pomeni, da uslužbencu, ki je bil z njim odstranjen iz službe, le-ta sploh pravno ni prenehala, temveč da mu more prenehati šele z novim ukrepom. Toda kakor je spredaj razloženo, more biti to točno v primeru, kjer se je nedostatek sklicevanja na § 110. pripetil zaradi pomanjkanja pogojev iz § 110. za prenehanje službe. Če so pa ti pogoji kot materialni obstojali, se pokaže ta nedostatek kot pomanjkljivost formalnega značaja, ki se v načelu more odpraviti in s tem izpopolniti prejšnji ukrep.

Iz teh razlogov je na podlagi § 13. zak. o posl. redu v drž. svetu in upr. sodiščih splošna seja državnega sveta izdala pod št. 8445/39, od 1. aprila 1939. to-le

odločbo

o razumevanju člena 42. zakona o drž. svetu in upr. sodiščih v zvezi s točko 16. § 104. in § 110. u. z.:

»Če se z razsodbo državnega sveta razveljavi ukrep upravnega oblastva o prenehanju službe po t. 16. § 104. u. z., zato, ker se oblastvo ni sklicevalo v tem ukrepu tudi na § 110. u. z., more oblastvo, ko izda novi ukrep zaradi razsodbe državnega sveta, istemu dati vzvratni učinek od dneva prejšnjega ukrepa.«

Profesorske zahteve

Glavni odbor Jugoslov. profesorskega društva je na svoji plenarni seji dne 9. marca sprejel tudi daljšo resolucijo, s katero je društvo apeliralo na prosvetnega ministra, naj v novem proračunu oziroma finančnem zakonu vnese naslednje amandmane, ker ni pričakovati, da bi bil kmalu izdan novi zakon o srednjih šolah. Iz resolucije podajamo nekaj najvažnejših zahtev:

1. Profesorji srednjih šol naj se razvrstijo in naj napredujejo po predpisih uradniškega zakona. V III/2. skupino naj bodo pomaknjeni vsi, ki so bili že štiri leta v IV/1. skupini.

2. Že služecim profesorjem in učiteljem srednjih in srednjih strokovnih šol, ki so služili prej kot začasni predmetni ali nadomestni učitelji, in tistim, ki so bili pred srednješolskim službovanjem učitelji na ljudskih ali meščanskih šolah, se v leta za napredovanje priznajo tudi vsa leta začasnega službovanja, oziroma drugačnega prejšnjega službovanja, ki so ga prebili po dovrstitvi fakultete. Vsi ti naj se po uveljavitvi tega novega predpisa na novo razvrstijo.

3. Tudi leta, ki jih je kdo izmed služecih srednješolskih profesorjev

prebil kot duhovnik v cerkveni službi, se mu prav tako štejejo v napredovanje in odmero pokojnine.

4. Srednješolskim profesorjem in učiteljem, službujočim na dan uveljavitve tega zakona, se priznajo leta pogodbene državne službe za napredovanje in odmero pokojnine.

5. Če so srednješolski profesorji pred vstopom v državno službo opravljali svobodni poklic, se jim vračuna za napredovanje in pokojnino tudi čas, ko so opravljali svobodni poklic, če je bil le-ta posvečen koristim našega naroda in države.

6. Tistim, ki so bili ob uveljavitvi tega zakona v službi, a so bili leta 1932, ob zaprtju gimnazij in trgovskih akademij brez lastne krivde odpuščeni iz državne službe, se priznajo ta izgubljena leta do vnovične vrnitve v službo, in sicer za napredovanje in pokojnino.

Razen tega je glavni odbor Jugoslov. profesorskega društva naprosil prosvetnega ministra, naj omogoči, da se

1. postavi kar največ novih suplentov, ker to nujno zahteva poduk v srednjih in srednjih strokovnih šolah;

2. neodložljivo je, da se zviša dražinska doklada srednješolskemu učnemu osebju, in da se odpravi krivica, prizadejana omoženim ženskim učnim silam, katerim je vrniti neokrnjeno osebno doklado. —

Glavni odbor je poudaril, da je Jugoslov. profesorsko društvo od ustanovitve bilo ves čas čisto stanovska prosvetna organizacija, ki se je vsa ta leta znala upreti strankarskim in drugim izvenšolskim uplivom. Navzlic vsem pritiskom je ostala društvena smer do danes popolnoma ravna. Tudi so banovinske sekcije uživale in še uživajo polno avtonomijo, v katero se osrednji odbor ne meša, niti ne nadzira notranjih zadev posameznih sekcij, ki ob likvidaciji tudi o svojem premoženju popolnoma samostojno odločajo.

Državni svet v letu 1939.

Po uradni statistiki, ki je bila objavljena v »Službenih novinah«, je drž. svet lani deloval v smislu zakonov v sedmih panogah. V podrobnem se razdele njegovi posli takole:

V letu 1939. je bilo predloženih 8658 novih spornih predmetov državnemu svetu v odločitve. Ker je ostalo iz leta 1938. še 5622 nerešenih predmetov, je torej lani državni svet obravnaval skupaj 14.280 predmetov. — Od tega je bilo lani dokončno rešenih 8542 zadev, v tekoče leto pa je bilo prenešenih še 5738 nerešenih sporov.

Od dokončno odločenih 8542 zadev, se jih je tikalo: upravnih sporov 8312, sporov o pristojnosti 5, disciplinskih zadev je bilo 151, upravnih predmetov 55, a odločb o razlagi zakonov pa 19.

Kot vrhovno upravno sodišče je državni svet odločil v 8312 upravnih sporih, od tega v prvi in zadnji stopnji v 6834, z drugi in zadnji stopnji pa v 1478 sporih.

V prvi in zadnji stopnji odloča državni svet o tožbah zoper kraljevske ukaze in ministrske odločbe. Največ tožb je bilo zoper ministrske odločbe (oziroma ukaze) iz področja finančnega ministristva, namreč 2872. Od teh je državni svet 1296. tožbam ugodil in razveljavil pobijane odločbe. Za finančnim sledi vojno ministristvo z 815 tožbami, od katerih je bilo 279 tožbam ugodeno. Nato pridejo prometno ministristvo z 660 (473), prosvetno s 477 (156), notranje zadeve s 356 (125), socialna politika s 355 (112) tožbami itd. Skupno je bilo od 6749 vloženih tožb ugodeno 2939 tožbam, meritorno ali brez obravnave, že po predhodnih preiskavah (vprašanjih), je bilo pa zavrnjenih 3810 tožb. Ne da bi se državni svet sploh spustil v preiskovanje pravilnosti pobijanih odločb, je zavrnil 1104 tožbe na podlagi predhodnega postopka samega. Torej je državni svet v 5745 sporih preiskal pravilnost

Zaradi upravne preureditve države, ki se je začela lani v avgustu, je organizacija prišla pred nov položaj. V banovini Hrvatski je obnovilo delovanje Hrvatsko profesorsko društvo, tako da sta tam zdaj dve strokovni organizaciji srednješolskih profesorjev. Glavni odbor je s simpatijo zasledoval napore zagrebskih tovarišev, da bi zbrali vse profesorje iz banovine Hrvatske v eno stanovsko organizacijo. Ker se to doslej ni posrečilo, pozdravlja osrednji odbor nadaljnje delovanje zagrebske sekcije v tej smeri. Na dnevni red prihodnjega kongresa Jugosl. profesorskega društva je stavljena tudi obravnava o spremembi društvenih pravil. Glavni odbor smatra, da bo mogoče najti zadovoljiv izhod in vse srednješolske profesorje v Jugoslaviji združiti v enotno skupno organizacijo.

upravnih odločb in od teh 2939 razveljavil, kar predstavlja 51,16%.

Za obnovitev upravnega spora je bilo vloženih 63 tožb, od katerih jih je bilo 58 zavrnjenih.

Predložena je bila ena samo zahteva za povrnitev v prejšnje stanje, in ji je državni svet ugodil.

V 21 primerih so bile vložene tožbe in zahteve, naj državni svet izda nadomestno upravno odločbo, ker upravno oblastvo ni hotelo izvršiti pravnomočne razsodbe državnega sveta. V treh primerih se je ta upravna odločba izdala, 18 pritožb je bilo pa zavrnjenih.

V drugi in zadnji stopnji odloča državni svet o pritožbah proti razsodbam upravnih sodišč. Takih pritožb je bilo 1748, od teh jih je državni svet 968 zavrnil, v drugih primerih je pa izpodbijane razsodbe razveljavil. Proti razsodbam upravnega sodišča v Celju je bilo vloženih 91 pritožb, od teh je bilo 29 ugodno rešenih, 62 pritožb pa zavrnjenih.

Lani je državni svet v petih primerih izdal odločbe v sporih o pristojnosti. — Kot disciplinsko sodišče za državne uslužbence, bodisi v prvi ali drugi stopnji, je odločil v 151 primerih.

Kot organ vrhovne državne uprave je lani državni svet izdal 41 odločb in to na zahtevo po dovolitvi za spremembo ali razvezo pogodb na škodo države, ali pa na zahtevo po odobritvi za razlastitev zasebnih nepremičnin v javne namene.

Splošna seja državnega sveta je izdala 19 odločb o razlagi posameznih zakonskih predpisov, od katerih smo vse, ki so se tikali odločb uradniškega zakona, že svojčas objavili v našem listu z utemeljitvami vred.

Poravnajte naročnino!

Fréd. Boutet:

Emilija

Gospa Lanvinova je sedela za okroglo mizico in srkala malago in zobala kolačke. Nenadoma je dvignila glavo in zagledala majhno ubožico, ki se je z noskom tiščala steklene slaščičarjeve izložbe.

Gospa Lanvinova, ki je bila že dolga leta vdova, bogata in brez otrok, se je vsa potopila v pokojno sebičnost, toda bila je rahločutna. V pogledu, ki je strmel vanjo, se ji je zdelo, da bere trpljenje in lakoto.

Prizor jo je hudo presunil. Skoro je je postalo sram zaradi kremove rezine, katero je pravkar nesla v usta. Izbrala je tečen kolač in ga je velela nesti otroku. Potolažena je končala južino in odšla.

»Lepa hvala, gospa«, je dejal plašen glasek.

Bila je mala ubožica, deklič dvanajstih do trinajstih let, vsa slabotna v oguljeni obleki, gologlava z zmršeni lasmi, ki so v neredu obdajali droben, toda izrazit in tožec obrazek.

»No torej, zakaj pa nisi pojedla kolača?« je vprašala gospa Lanvinova, ko je videla, da otrok drži v roki v papir zavito slaščico.

»Ah, gospa, prihranila sem ga za bratca, ki je bolan.«

Gospa Lanvinova je bila ganjena, segla je v torbico in potegnila iz nje frank.

»Ubožica mala... Na, to je pa zate.«

Naglo se je oddaljila. Bilo je že pozno in obedovala je izven doma.

Spomin na dekletce jo je preganjal. Zvečer je prijateljček naslikala genljivo podobo o nji in čez dva dni, ko se je vrnila spet v slaščičarno, se je vprašala, če jo morda spet najde.

Res jo je videla, še bolj pomilovanja vredno, ker jo je prepihal oster veter. To pot ji je gospa Lanvinova stavila različna vprašanja, toda otrok je komaj odgovarjal, zamolčal marsikaj in bil videti prestrašen. Vendar ji je ušlo ime, Emilija Beloi, in naslov stanovanja v okraju poleg Botaničnega vrta, toda videti je bilo, kako obžaluje, da je spregovorila in kar ni nehala trepetati.

Gospa Lanvinovi se je zbudila radovednost in hkrati je bila ganjena. Slutila je skrito dramo, kakor je kesneje dejala svojim znancom. Spet je dala deklici frank in ji rekla, naj jo obišče na njenem domu na bulvarju Saint-Germain.

Drugi dan je deklica prišla. Gospo Lanvinovo je domišljija zanesla seboj, njena radovednost je pa silno narasla. Dala ji je južino in ji odločno zastavila več vprašanj.

»Vidiš, ljuba moja, mnogo stvari je, ki mi jih ne poveš... Prepričana sem o tem. Imam nezmotljiv čut... Govori! S kom pa živiš? Z materjo?«

»Z materjo, Pa tudi stari oče je pri nas...«

»Lepo delajo s teboj? Te ne pretepaajo?«

Mala je povedala glavo.

»Denar moram prinesiti domov. Dvajset grošev na dan ali pa manj...«

»Kakšna strahota!...« Gospa Lanvinova je vse razumela. »Pošiljajo te beračit in kadar nič ne prineseš domov, te namlatijo, ti ne dajo jesti, kajne da?«

Otroku se je obraz skremžil, kakor da bo zdaj zdaj zajokal. Gospa Lanvinova je nadaljevala:

»Moj bog, moj bog, kakšna strahota! Če človek bere take stvari v romanih, jih ne verjame... Ubogi otrok, na tu imaš dvajset grošev in pridi kar vsak dan, dala ti jih bom, tudi jesti boš dobila... Povej mi: tvoj mali brat, mar dobro delajo z njim?«

»Lepo, on je še majhen...«

»Torej, taka je ta stvar! Rajši ga imajo! Ti si pa trpinka!...«

Gospa Lanvinova je še naprej spraševala. Otrok je odgovarjal z enozločnicami ali pa sploh ni odgovarjal, toda žalostna zgodba se je pojavljala v obrisih. Stari oče je bil, če je sploh mogoče, še bolj neumljen kakor mati. Opiljal se je in pretepal Emilijo, ji prepovedal jesti, kadar ni nabrala dovolj izdatnega zneska. To dekle, razumno in nežno, je bilo žrtev najstrašnejšega ravnanja. Gospa Lanvinova je vsa trepetajoča po drobcih izvekle vse te podrobnosti ta dan in prihodnje dni. Mala je prihajala skoro vsak dan, južinala, prejela svojih dvajset grošev in pripovedovala ali prav za prav odgovarjala na vprašanja svoje dobrotnice navadno z molkom in časih s solzami. Cela tragedija revščine in krutosti je prekrizala mirno in brezdelno življenje gospe Lanvinovi, ki je vsa ogor-

čena in razburjena čakala z mrzlično nepotrpešljivostjo otrokov prihod.

Nekega dne je mala prišla vsa v solzah. Ko je dovolj tiščala z vprašanji vanjo, je deklica priznala, da mora odslej prinesiti vsak dan domov poldrug frank... če ne... obmolnila je vsa trepetajoča od groze. Gospa Lanvinova jo je potolažila in ji dala denar. Toda zdaj se je odločila. Če ne bi posredovala, bo sama sokriva.

»Dete moje, le pomiri se. Jutri grem sama k vam, da se pogovorim s tvojimi starši.«

Mala je skočila pokonci, kakor da je brez uma.

»Ne storite tega gospa! Saj to ni mogoče! Kaj bo pa z mano...!«

»Nič se ne boj. Za vse bom jaz odgovorna, ubogi otrok...«

Odločila se je, da stori svojo dolžnost. Mile prošnje dekleta je niso odvrnile od tega.

V četrtem nadstropju neke hiše, ki je bila bolj umazana od vsega, kar si je bila kedaj mogla samo predstavljati, je drugi dan gospa Lanvinova, ki se je iz previdnosti dala spremljati po svoji služkinji, katero je pustila na stopnišču, stopila v stanovanje Emilijine matere. V velikem golem podstrešnem prostoru, ki ga je delila od sobice pregraja s stekli, visoka kakor odrasel moški, je v svetlobi, ki je padala skozi strešno lino, šivala neka ženska. Gospe Lanvinovi se je njen obraz videl krvolčen in prekanjen. In z sočutnim pogledom se je ozrla na Emilijo, katero je razločila v nekem kotu.

Nekaj o Učiteljski samopomoči

Sredi marca je bila sklicana v Novo mesto redna skupščina zadruge »Učiteljska samopomoč v Ljubljani«. Tudi neučitelje bo gotovo zanimalo, kako deluje ta vzgledna človekoljubna posmrtninska zadruga, zato objavimo nekaj podatkov o njenem lanskem poslovanju.

Začetek minulega leta je imela zadruga 2640 članov. Med letom je vstopilo 29 članov, odpadlo jih je pa 53, tako da je štela zadruga konec leta 2613 zadrugnikov. Umrlo je 43 članov, 8 jih je izstopilo, 5 je pa bilo izključenih. Radi tega se je skupno število znižalo za 25 oseb. Glavni povod temu je bil, ker so se mnogi zbal, da bo nadaljnje delovanje zadruge zaradi novega pravilnika sploh nemogoče ali pa vsaj skrajno otežkočeno. — Doslej je število lani umrlih članov najvišje od vseh dosedanjih poslovnih let.

Upravni in nadzorni odbor sta vestno opravljala svoje naloge in je nadzorni odbor dvakrat pregledal celotno zadrugno poslovanje. Zadrugna uprava je bolnim članom izdajala potrdila, s katerimi so dobili v fizikalnih zdraviliščih OUZD v Ljubljani in Mariboru 20 % popusta od navadnih cen. Tudi ljubljanski mestni pogrebni zavod je dovolil članom v Ljubljani in bližnji okolici 10 % popusta. — Zadruga Učiteljska samopomoč je bila oproščena družbenega davka in samoupravnih dokladov za davčno leto 1939. — Tudi za primer, da bi zadruga zaradi nepredvidenih razlogov (vojno stanje) ne mogla pravilno delovati, je upravni odbor odločil potrebno.

Zadruga ima več skladov. Podporni oziroma socialni sklad daje članom brezobrestna posojila, če so zaradi bolezni ali drugih nesreč prišli v stisko. Lani je 82 zadrugnikov prejelo za 189 tisoč 300 dinarjev brezobrestnih posojil iz sklada. Konec leta je še 110 zadrugnikov imelo izposojenih 151.167 dinarjev. Od 1. julija 1934. do konca minulega leta je bilo 501 prosilcu dovoljenih brezobrestnih posojil za več kot 1.072.000 din. Socialni sklad tvorijo prispevki novih vstopivših članov in 1 % odbitek od izplačanih posmrtnin. Konec leta je znašal ta sklad že 189.090 dinarjev.

»Prihajam zaradi tele deklice«, je dejala z odločnim glasom. »Slabo ravnanje, s katerim jo mučite, mora takoj prenehati.«

Onstran pregraje je bilo slišati nekako godnjanje, toda ženska je spregovorila:

»Saj ne ravnam grdo z njo...«

»Pač, grdo ravnate z njo!« Lospa Lanvinova se je vnela. »V moji navzočnosti se premagujete, toda v vaših očeh razločno vidim divjost! To je sramotno! To se mora nehati! Če bo treba, bom šla po policijo. Kako, da vi, njena mati in njen zanikrni ded pretepate in pustite stradati takole ubogo dekle...«

»Saj to ni nič res!« Iznad pregraje se je pokazala starčeva glava, vsa zaripla od nejevolje in obdana od belih las, naježenih od ogorčenja.

»Bodi vendar tiho, dedek!« je vzkliknila Emilija z oblastnostjo, ki je presenčila gospo Lanvinovo.

»Tega ne morem poslušati, pa ne morem, to ti rečem!« Starec, ki je prišel iz ograjenega prostora, je stopil bliže v podstrešnico. »To je močnejše od mene, vse se mi že upira!... Te vloge ne morem še dalje igrati!... Predaleč si šla, Emilija... Tvoja mati, ki je ženska brez odločnosti, ki ne bo nikoli spregovorila kake besede glasneje, in jaz, ki bi si prej roko odsekal, preden bi se te samo dotaknil...«

»Emilija, dete moje, kaj pa vse to pomeni?« je kriknila gospa Lanvinova, ki jo je odkritosrčni zvok starčevih besed vso prestrašil.

Mala je zmignila z rameni.

Starostni sklad se nabira iz pristojbin, ki jih plačajo ob sprejemu člani, ki pristopijo v visoki starosti. Razen tega se vplačuje v ta sklad 1 % od izplačanih posmrtnin. Iz starostnega sklada se oprostijo najstarejši člani dolžnosti nadaljnjega vplačevanja prispevkov. Doslej je bilo oproščenih vseh vplačil že 15 zadrugnikov, od katerih sta dva že umrla. Starostni sklad, ki je znašal konec leta 54.145 din, plačuje zdaj članske prispevke za 13 zadrugnikov.

Posmrtninski sklad je bil ustanovljen iz premoženja nekdanjega »Društva Učiteljska samopomoč v Ljubljani« in služi kot glavica, iz katere se takoj po smrti zadrugnikov izplačujejo posmrtnine, še preden zadruga prejme prispevke od članstva. Konec leta 1939. je znašal nekaj nad 100.000 din. — Lani je zadruga izplačala za 43 smrtnih primerov vsega skupaj 563.300 din posmrtnin.

V rezervnem skladu se zbirajo bilančni dobički in znaša zdaj že skoro 31.000 din. Služi za kritje morebitne bilančne izgube.

Ko je bil konec leta 1938. izdan znani pravilnik o človekoljubnih ustanovah, je močno razburil vse naše dobrotne zadruge in društva drž. uslužbencev, ki so prav kmalu izvolila ožji akcijski odbor z namenom, da dosežejo

Izplačevanje pokojnin v vojni in ob mobilizaciji

Od dravske finančne direkcije v Ljubljani smo prejeli tole — za upokojece — zelo važno navodilo:

»Ob morebitni mobilizaciji ali če nastane vojna, državni upokojeenci in invalidi ne bodo več dobivali svojih prejemkov po pošti. Po uredbi o izplačevanju prejemkov državnih plačevancev v mobilnem in vojnem stanju z dne 18. novembra 1939., M. s. št. 1503, in po pravilniku o načinu izplačevanja prejemkov državnih plačevancev v mobilnem in vojnem stanju z dne 4. decembra 1939., št. 37.600/I, bodo v takem primeru prejemke izplačevale vse državne blagajne, brez razlike, proti pobotnicam, in sicer na podstavi plačilnih knjižic za mobilno in vojno stanje. Te plačilne knjižice je finančna direkcija za svoje plačevance že izstavila. Državnim upokojemcem, invalidom in ostalim vojnim žrtvam jih bodo vročile pristojne občine. Vsaka stranka bo morala prevzem svoje plačilne knjižice potrditi s svojim podpisom na posebnem seznamu in plačati zanj din 3,—. Le v izjemnih primerih sme občina izročiti knjižico pooblaščenцу, če ji le-ta izroči upnikovo nekolkovano pismo pooblastilo.

Plačilne knjižice so izstavljene po stanju prejemkov in odbitkov v novembru 1939. Poznejše spremembe se bodo upoštevale šele tedaj, če nastane mobilno ali vojno stanje. Državni pla-

»To pomeni, da so bile same laži, kar sem vam pripovedovala. Morala sem vam pač zbuditi zanimanje... Mar bi mi bili brez tega dajali vsak dan dvajset grošev? Sicer pa, saj ste si vse to sami izmislili. Nepristano ste govorili, govorili... in nič drugega mi ni bilo treba storiti, samo da nisem rekla: ne... Kar pa ni laž, je pa to, da če ne bi bila nič domov prinesla, ne bi imeli kaj jesti. Mama nima zaslužka in dedek ne more več delati... Hotela sem, da bi vam bili pustili, da verujete vso to zgodbo, toda res mi ni bilo mogoče doseči, da bi bil dedek molčal!...«

»Ampak vendar... ampak vendar...« Gospo Lanvinovo je kar dušilo. »In mali bolnik?«

»Po ulici se podi,« je dejal starec. »Tekla kakor žrebe, samo če ima kaj jesti. Kar je pa resnično, dobra gospa, vidite, to je pa naša revščina! Ziva duša se ne zmeni za nas — in to se razume samo po sebi: saj nismo zanimivi, mi reveži, dobro se zavedamo tega, vidite! Nismo ne begunci, nismo ne sorodniki vojnih ujetnikov, prav nikogar nimamo pri vojaki. Moji hčerki je umrl mož že pred petimi leti. Prav nič nismo. Odkar je vojaka, ni huje kot je bilo prej za nas, to je res! Kar naprej lepo crkavamo od lakote!«

»Jaz... jaz vam bom pomagala navzlic vsemu...« je zaječala gospa Lanvinova, ki se kar ni mogla pomiriti. »Toda ta komedija... ta komedija...!«

»Kaj zato,« jo je zavrnil starec. »Mar obžalujete vseeno, da je nismo mučili, naše Emilije?...«

(L. 1917.)

spremembo pravilnika in upoštevanje posebnih potreb uradniških dobrodelnih ustanov. V tem akcijskem odboru se je posebno živahno udeleževala ravno Učiteljska samopomoč, ki je po svojem predsedniku iniciativno vplivala tudi na druge naše zadruge in dobrotne ustanove. Delovanje akcijskega odbora je doseglo za enkrat to, da je trgovsko ministrstvo izvajanje pravilnika že trikrat odgodilo, zadnjičkrat do konca aprila 1940. Dokler ta pravilnik ne bo uveljavljen, oziroma ne bo izdan drug pravilnik, tudi Učiteljska samopomoč ne bo spremenila pravil, ker ne vé, v kakšni smeri naj to izvede. Zato bo potrebna morda izredna skupščina.

nih nakaznic so torej odslej zelo važna listina. Vsakokratni poslednji kupon naj vsaka stranka zelo skrbno shrani, ker bo morala z njim, če nastopi mobilno ali vojno stanje, dokazati, da ima še vedno pravico do prejemkov.

S prejemnikovo plačilno knjižico in z njegovim zadnjim kuponom se bo moral pri najbližji državni blagajni izkazati tudi pooblaščenec. Prejemnik sme namreč pooblastiti svojo zakonito ženo, zakonske ali pozakonjene otroke ali svoje starše, da smejo namesto njega prevzemati njegove prejemke. Svoje pooblastilo vpiše na drugi strani plačilne knjižice. Pooblastilo mora potrditi pristojna občina.

Če se kdo pred mobilizacijo preseli s področja ene na področje druge izplačilne blagajne (finančne direkcije itd.), mora predložiti svojo plačilno knjižico za mobilno in vojno stanje novi izplačilni blagajni, da le-ta vpiše vanjo nastalo spremembo in da ga sprejme v evidenco v svoji knjigi za mobilno in vojno stanje.

Za vse umrle državne upokojece, invalide in ostale vojne žrtve, morajo njih svoji plačilne knjižice vrniti pristojni izplačilni blagajni, ki je vpisana na prvi, ob spremembah pa na tretji notranji strani plačilne knjižice.

Vestnik

V vednost! To številko pošiljamo nekaterim p. n. tovarišem, ki še niso naročeni na naš list, zastonj in neobvezno na ogled z vabilom, da se na list naroče. Priložena je položnica, s katero lahko poravnajo naročnino. Kdor bi želel, mu uprava pošlje tudi vse letos že izišle številke.

Naše organizacije za zvišanje prejemkov. Zastopstvo organizacij drž. uslužbencev in upokojecev je dne 12. aprila obiskalo bana dravske banovine g. dr. Natlačena. Razložilo mu je težavno stanje državnih in samoupravnih upokojecev, mu orisalo dosedanje delo in prizadevanje naših stanovskih organizacij za ureditev gmotnega vprašanja uslužbenstva in upokojecev ter ugotovilo potrebo čimprejšnjega izdatnega zvišanja prejemkov. V spomenici, ki so jo zastopniki organizacij izročili g. banu, so bile razložene konkretne zahteve glede zvišanja. Odposlanstvu je odgovoril g. ban z daljšim govorom, v katerem je ugotovil nujnost rešitve tega vprašanja in obljubil vso pomoč in oporo. — V odposlanstvu so bili zastopniki Združenja p. t. t. uradnikov, Združenja nar. železničarjev in brodarjev, Jugoslov. profesorskega društva, Združenja železniških uradnikov, Združenja učiteljskega meščanskih šol, Združenja zvaničnikov fin. kontrole in Jugoslov. učiteljskega združenja, čigar predsednik g. Metod Kumelj je vodil odposlanstvo.

Vršilec dolžnosti bana v vrbaski banovini g. Peter Cvetković je — kakor piše ljubljanski »Kmetijski list« — prepovedal vsako intervencijo za imenovanja, premešitve itd. Prepovedane so intervencije politikov in drugih osebnosti. Te odločbe so bile izdane zaradi tega, ker so dosedanje intervencije povsem onemogočale redno poslovanje banske oblasti.

Hrvatsko časopisje poroča, da je bilo od strani banovine Hrvatske stavljeno na razpolago centralni vladi samo 124 Slovencev, ki so bili v državni službi. — Tako piše »Kmetijski list«.

Pomnožitev poštne uradništva. Po poročilih iz Beograda bo baje precej pomnoženo uradništvo ljubljanske poštne di-

rekcije, ki bo menda pridobila približno 200 novih uradnikov vseh kategorij. Prav tako nameravajo nastaviti večje število dnevničarjev in pogodbenih uslužbencev, ki bodo nastavljeni na manjših podeželskih poštah, tako da bo mogoče zvaničnike in služitelje s teh pošt premestiti na večje poštne urade v mestih. Bil bi že zadnji čas, da se te postavitve izvedejo, ker je poštno uradništvo v Sloveniji do skrajnosti preobloženo z delom, tako da le redki posamezniki morejo izrabiti svoj zakonsko dovoljeni odmor. Zato je tudi razumljivo tako visoko število obolenj med poštним uradništvom.

Izdajanje priložnostnih poštних znamk. Poštno ministrstvo je predpisalo pravilnik o izdajanju priložnostnih poštних znamk s pribitkom nad imensko vrednost. Take priložnostne znamke se smejo izdajati samo, če je njihov pribitek v celoti namenjen človekoljubnim ali splošno socialnim svrham, ali pa socialnim ustanovam poštних uslužbencev. Izdajo priložnostnih znamk dovoli poštni minister na prošnjo prizadetih društev ali ustanov, ki trpe vse stroške za izdelovanje teh znamk. Obliko, velikost, barvo, itd. predpiše minister, vendar ne sme taka serija, včevši pribitek, biti dražja kakor 10 din. — Najnižja naklada posamezne izdaje znamk znaša 100.000 komadov posameznih vrednosti. Priložnostne poštne znamke s pribitkom smejo biti v prometu največ štiri mesece, porabijo se pa lahko še v petem mesecu. Hkrati smeta biti največ po dve izdaji v prometu, v vsem letu pa se smejo izdati največ tri izdaje. Take priložnostne znamke prodajajo samo določene pošte, ne pa prodajalci poštних znamk. Uporabljati se smejo za vse pošiljke, toda le po imenski vrednosti.

Reklamacije. Po novih poštних predpisih reklamacije neprejetih števk itd. niso več oproščene poštne. Treba jih je torej pravilno frankirati, kakor vsako drugo poštno pošiljko.

Kvalitetno blago po res solidnih cenah kupite v Manufakturi NOVAK v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Iz organizacij

Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije ima svoj jubilejni XX. redni občni zbor v nedeljo, dne 5. maja. Zborovanje bo v justični palači v Ljubljani, Kralja Petra trg 1, soba št. 79, in se prične ob deseti uri. Po zborovanju bo skromna proslava društvene dvajsetletnice. Vsi člani vabljeni!

Zborovanje pogodbenih poštarijev. V nedeljo, 5. maja, bo v Ljubljani občni

zbor Društva državnih pogodbenih poštarijev. Zborovanje bo ob poli treh popoldne v kolodvorski restavraciji.

Članom »Dobrote!« Dne 18. maja bo v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani XVIII. redni občni zbor »Dobrote«, obšmrtnega podpornega društva poštних nameščencev v Ljubljani. Občni zbor se začne ob poli osmih zvečer.

Upokojenec

Plačilne knjižice za upokojence. Kakor vsi aktivni, so dobili tudi upokojeni drž. uslužbenci posebne plačilne knjižice za mobilno in vojno stanje, po katerih se jim bo v smislu pravilnika o načinu izplačevanja prejemkov drž. plačevancev od 4. decembra 1939, št. 37.600/I, izplačevala pokojnina ob vojni ali mobilizaciji. Ljubljanskim upokojencem je finančna direkcija izdajala plačilne knjižice od 22. do 27. aprila, zunanjim upokojencem pa so jih, oz. jih še dobo izročile pristojne občine. Ob prevzemu knjižice se mora vsak upokojenec legitimirati z aprilskim kuponom čekovne nakaznice, s katero je prejel pokojnino za april 1940. — Z izdajanjem teh zelo koristnih in potrebnih knjižic, se je marsikomu odvnila velika skrb z glave, kako bo prejemal pokojnino, če bi le prišlo do vojnih zapletljivost. Upajmo, da nam te plačilne knjižice ne bodo potrebne in da nam ostanejo prihranjene vse strahote sodobne krvave vojne.

V opajsnilo. Na več vprašanj, kako je v novi uredbi o dokladah drž. upokojencev razumeti pri raznih razpredelnicah, kjer je označena višina pokojnine, besede: »v dinarjih ali kronah«, objavljamo to-le pojasnilo. Za uvrstitev posameznih staroupokojencev v ustrezne skupine, je odločilna višina njihove čiste pokojnine (brez osebne in rodbinske doklade). Za vse staroupokojence, ki so bili prevedeni v letu 1927. na dinarsko pokojnino, velja za ugotovitev znesek njihove čiste pokojnine v dinarjih. Višina kronske pokojnine odločuje samo pri tistih, že izredno redkih staroupokojenih, ozir. njihovih družinah, ki jim kronske pokojnine še niso bile prevedene na dinarsko veljavo. Takih staroupokojencev je še nekaj malega in so to tisti, ki navzlic ponovljenim javnim ali celo posebnim pozivom še niso zaprosili za prevedbo. — Za večino staroupokojencev torej velja za odmero osebne doklade znesek njihove pokojnine v dinarjih.

Prevedba pokojnin častnikov. Poročali smo že, da je v členu 6. uredbi od 8. marca 1940., M. s. št. 319, ki je spremenila

prejšnjo uredbo o dokladah upokojencev, določeno, da se pokojnine častnikov in njihovih družin, odmerjene po zakonih, veljavnih pred izdajanjem sedanega zakona o ustroju vojske in mornarice, prevedejo na pokojnine po določbah sedanega zakona. Prevedba se izvrši po pravomočno priznanih letih službe. Za prevedbo morajo vsi častniki vložiti vsak zase prošnjo na vojno ministrstvo. Tej nekolikovan prošnji morajo priložiti od blagajne, ki izplačuje pokojnino, izdano potrdilo (v dveh izvodih), da so upokojenci in da prejemajo pokojnino po odloku vojnega ministra. Odlok je točno označiti. Taka potrdila bo dravska finančna direkcija uradoma razposlala vsem pred 30. septembrom 1931. upokojenim častnikom, katerim izplačuje pokojnine. Kdor ni bil upokojen z odlokom vojnega ministrstva, mora priložiti tudi potrjeni prepis upokojitvenega dekreta (v dveh izvodih). Če bi po prevedbi moral dobiti upokojenec manj, ima pravico, da obdrži prejšnje prejemke. Vsi tisti upokojeni častniki, ki so do te prevedbe prejemali pokojnine po zakonih izpred 1. septembra 1923., morajo naknadno vplačati v uradniški pokojninski sklad prispevke za čas od 1. marca 1931. do dne, od katerega jim bodo pripadale nove višje pokojnine. Isto velja tudi za družine upokojenih častnikov, umrlih po 1. aprilu 1931. do dne, od katerega pripadajo družinam nove rodbinske pokojnine.

Zborovanje ljubljanskih upokojencev. Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani ima v nedeljo, dne 19. maja 1940. redni občni zbor. Zborovanje bo v frančiškanski dvorani v Ljubljani, Frančiškanska ulica, ob polni deveti uri dopoldne. Na dnevnem redu je tudi volitev predsednika, 14 odbornikov, dveh pregledovalcev računov in šest namestnikov odbornikov.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Vsem stanovanjskim najemnikom!

Društvo stanovanjskih najemnikov za dravsko banovino v Ljubljani vabi vnovič še ostale stanovanjske najemnike, naj čimprej pristopijo k društvu, ki je že v mnogih primerih posredovalo v prid članom.

Ceravno je včlanjeno že razveseljivo število najemnikov, kar je dokaz, kako potrebna in koristna je taka organizacija pri nas za posameznika — najemnika, le še niso vsi najemniki naši člani, tako iz mest kakor iz dežele.

Le, če bodo vsi v naši organizaciji, brez razlike stanu, vsi, ki so najemniki stanovanja, lokala ali delavnice, bo naše gibanje in veliko delo, ki nas še čaka, uspešno. Zato je dolžnost slehernega, da moralno in gmotno podpre organizacijo in ji s tem omogoči izvedbo teh nalog.

Članarina je tako minimalna, da jo zmore vsakdo. Do konca tega leta znaša din 9.—. Posebnih pristopnih tiskovin ni

treba. Vsakdo, ki pristopi, kupi na pošti čekovno položnico brez številke za 25 par, ter napiše čekovno št. 16.263 in ime lastnika čekovnega računa — Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, Ljubljana — ter nakaže članarino do konca t. l. din 9.—, t. j. din 1.— na mesec. Obenem naj napiše razločno ime in priimek, ter točen naslov.

Ko prejme društvo sporočilo o vplačnem znesku, vplačnika takoj vpiše v člansko knjigo. Na eno takih položnic vplača lahko tudi več članov; imena vplačnikov naj se navadejo na hrbtni strani položnice.

Najemniki iz Ljubljane vplačajo lahko članarino osebno v pisarni društva v Wolfovi ulici št. 10, II. nadstropje, med 10. in 12. uro dopoldne vsak delavnik, kjer naj se tudi priglase radi event. informacij.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani.

Zadružne vesti

Počastitev zaslužnega zadrugarja. Znan oče srbskega zadrugarstva drž. uslužbencev, g. Mihajlo Avramović, je bil nedavno odlikovan za svoje velike zasluge za celotno naše zadrugarstvo z redom sv. Save I. stopnje. To visoko odlikovanje je zaslužno priznanje njegovemu življenjskemu delu, ki je bilo vselej posvečeno enemu samemu cilju, namreč napredku našega zadrugarstva.

Kolo zadrugarik obvešča članice, da bo prihodnji članski sestanek s predavanjem v sredo, dne 8. maja, ob 20. uri v dvorani glasbenega društva »Sloge«, Pražakova 19.

Rabite pisarniške potrebščine, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI. Če Vam je priročneje, pojdite v njeno PODRUŽNICO V MARIBORU.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 7% proti zagnamki na plačo na prvem mestu in poročtu.

sede. 3. Vedite, da dolžniki radi jemljejo posojila, neradi jih pa vračajo. 4. Zaostala odplačila posojil lahko oškodujejo zadrugo, zato se jih je treba ogibati. 5. Ne dovoljujte, da dolžnik plačuje, kadar hoče in kolikor hoče, temveč uvedite točno odplačevanje dolga. 6. Če član upravnega ali nadzornega odbora ne odplačuje svojega posojila, mora takoj zapustiti svoj položaj v odboru, ker tam ni mesta zanj. 7. Če nekemu nočete dati posojila, se nikar ne izgovarjajte s pomanjkanjem gotovine. 8. Nikar ne dovoljujte prijateljskih in družinskih posojil, ker taka posojila se navadno slabo vračajo. 9. Ogibajte se nesolidnih dolžnikov, ki iščejo posojila. 10. Ne bojte se, da si ustvarite sovražnike, če zahtevate pravilno odplačevanje dolgov. Taki sovražniki niso nevarni, ker boste imeli za seboj veliko večino članstva.

Naše kranjske zadruge

Delo kranjske nabavljalne zadruge. Kakor smo že poročali, je bil za dan 31. marca sklican redni občni zbor Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Kranju. Iz odborovega poročila je videti, da je zadruga napredovala, čeprav je v minulem poslovnem letu črtala 33 članov, ki so se odselili, oziroma, ki niso redoma kupovali v zadrugi. Začetek leta 1939. je bilo 271 članov, konec leta je pa imela zadruga 248 članov. Na novo je pristopilo 30, izstopilo pa 20 članov, kakor že omenjeno je bilo pa črtanih 33. Med člani je bilo 188 moških in 60 žensk, po poklicu: 112 aktivnih uslužbencev, 110 upokojencev, 10 vojakov in 16 privatnih nameščencev. Lani je zadruga prodala blaga približno za 1.320.000 din, na člana povprečno torej za 5322 din. Zvišanje prodaje znaša torej 80.000 din ali 6,4 %. Zaradi draginje so pa člani kupovali dejansko manj kakor prejšnje leto. — Režija znaša komaj 5,4 % prodane blaga. Skupno ima zadruga že skoro 265.000 din raznih skladov. Kosmati dobiček znaša 15 % prodane blaga, čisti dobiček je pa znašal skoro 36.500 din. Kot povračilo je odbor predlagal 5,5 % kupnine, od teh naj se pa izplača v gotovini oziroma v blagu 4 %, ostanek, t. j. 1,5 %, naj gre pa v sklad garantnih vlog. Te znašajo že nad 57.000 din. Zadruga ima že za približno 350.000 din lastnih poslovnih sredstev. Posmrtnin je izplačala lani 2.481 din, odkar pa ta sklad postoji pa skupno že 36.484 din. — Iz teh podatkov je videti, kako uspešno deluje in se razvija kranjska nabavljalna zadruga, ki more biti vsem manjšim zadrugam za vzgled in v dokaz, da tudi take majhne zadružne ustanove morejo uspevati, če so v odboru zmožni, vestni in požrtvovalni zadrugniki.

Naša kreditna zadruga v Kranju. S koncem minulega leta je Kreditna zadruga drž. uslužbencev v Kranju dovršila svoje sedmo poslovno leto. Z začetkom vojne se je pričelo pojavljati izredno gospodarsko stanje, kar je imelo za posledico nazadovanje zadružnega poslovanja. V letu 1939. je znašal v zadrugi promet 1.157.046 din. Konec leta je bilo 290 dolžnikov, 54 navadnih vlagateljev, 55 vlagateljev otroškega varčevanja, 209 članov je pa vlagalo vloge stalnega varčevanja. Konec leta je imela zadruga 256 članov, ki so imeli 497 deležev. Od začetka leta 1939. se je znižalo to število za 4 člane. Navadne vloge so se zni-

Novosti
za pomlad so došle
A. & E. Skabernè
Ljubljana

Zdravstvo

Prva pomoč pri bruhanju krvi. Bolniku moramo dati udoben položaj, da na pol sedi. Če je obleka pretesna, jo moramo zrahljati. Bolniku prigovarjamo, naj bo miren, in mu prepovemo vsako gibanje in vsako govorjenje. Ne dajmo mu nič jesti in nič piti; kvečjemu sme užiti majhne koščke ledu. Odstranimo iz okolice bolnika vse nepotrebne ljudi. Če bolnik kri kašlja, mu denimo na prsa z ledom napolnjeni mehur ali kolikor mogoče mrzle obkladke; če pa kri bruha, denimo isto na želodec — vse to sicer ne pomaga dosti, a bolnik se umiri in mora ostati miren. Takoj pa seveda pošljimo po zdravnika in mu tudi sporočimo, kaj se je zgodilo, da more vse potrebno že s seboj prinesiti.

Če smo suhi in bi se radi odebelili, moramo k običajni hrani zraven piti mnogo mleka, vsak dan 1 liter ali 2; in sicer pri vsakem obedu 1/2 do 3/4 litra mleka, ki je lahko v obliki navadnega sladkega mleka ali kislega mleka ali jogurta ali smetane itd. Uživajmo mnogo mlečnih jedi, stročnic v obliki pireja (grah, fižol, leča) mnogo masčobe (surovo maslo, slanina, olje), skuto, mnogo mehko kuhanih jajec, posebno rumenjaka. Dalje zelo veliko kruha, sladkih močnatih jedi in riža. (Iz »Zdravja«.)

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Vedno
najugodnejše kupite za obleke, in manufakturno blago sploh, v
manufakturi NOVAK
LJUBLJANA, Kongresni trg 15
pri nunski cerkvi

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Manufakturna trgovina

Priporočila svojo veliko izbiro volnenega blaga — gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadržno misel med svojimi tovariši!